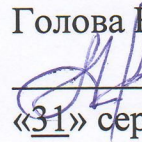

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Психології (№ 704)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК З

 А. С. Ліхоносова
«31» серпня 2023 р.

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія лідерства та групової динаміки

(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань: 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 07 Управління та адміністрування, 08 Право, 28 Публічне управління та адміністрування, 29 Міжнародні відносини

Спеціальності: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 035 Філологія, 051 Економіка, 053 Психологія, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 081 Право, 281 Публічне управління та адміністрування, 292 Міжнародні економічні відносини

Освітні програми: Документознавство та інформаційна діяльність, Прикладна лінгвістика, Економіка підприємства, Світова економіка, Психологічне консультування та психотерапія, Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Менеджмент, Логістика, Управління проектами, Маркетинг, Експертиза товарів та послуг, Право, Управління та адміністрування регіональних економічних систем, Міжнародна економіка

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Силабус введено в дію з 01.09.2023 року

Харків – 2023 р.

Розробник: Гулий Ю.І., зав. каф. 707, к. психол. н., доц.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри Психології
(№ 704)

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри к. психол. н., доц.
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Гулий Ю.І.
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Здобувачка освіти групи 760пм (каф. 704)

(підпис)

В.А. Переверзева
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Гулий Юрій Іванович, зав. каф. 704, к. психол. н., доцент. З 2004 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Конфліктологія;
- Основи соціальної роботи;
- Групові форми психологічної роботи.

Напрями наукових досліджень: психологічні аспекти організаційної культури; особистісні чинники конфліктної взаємодії у діловому спілкуванні.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр в якому викладається дисципліна – 1;

Обсяг дисципліни:

Загальна кількість кредитів ЄКТС – 4, загальна кількість годин – 120, лекції - 24 години, практичні заняття - 16 годин (всього аудиторних занять - 40 годин), самостійна робота - 80 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна, дуальна.

Дисципліна – вибіркова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – знання основ загальної психології

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – знання основ соціальної психології

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія лідерства та групової динаміки» дозволить опанувати базові знання щодо якостей лідера в малій групі, утворення рольової структури групи, принципів її розвитку, шляхів розв'язання групових протиріч.

Завдання

Вивчення поняття лідерства та керівництва в малій групі, теорії походження, стилі лідерства і керівництва, основні характеристики харизматичного лідерства. Також вивчаються механізми розвитку малої групи, етапи розвитку групи у сфері ділової активності.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

- здатність виявляти актуальні якості, стилі лідерства та керівництва в малій групі;
- здатність визначати специфіку, рівні групової динаміки в малій групі;
- здатність оперувати базовими знаннями щодо виявлення, визначення та вирішення проблем міжособистісної взаємодії у груповій роботі.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

- знати основні характеристики лідерства та керівництва в малій групі;
- знати специфіку та механізми розвитку малої групи;
- мати уявлення про формування іміджу лідера та ефективної команди;
- знати загальні комунікаційні процеси ефективного управління;
- знати основний зміст і технологічні засади управління конфліктами в організації

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Загальна проблематика лідерства та групової динаміки

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин (л – 4, п – 2).*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Поняття лідерства та керівництва в малій групі, теорії походження, стилі лідерства і керівництва.

Поняття, особливості групової динаміки.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Лідерство у груповому процесі

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин (л – 4, п – 2).*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Рівні групової динаміки, управління нею. Чинники ефективності групового рішення проблем. Специфіка процесу прийняття групового рішення.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 14 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Формування іміджу лідера

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- *Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин (л – 4, п – 4).*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Специфіка образу лідера. Імідж лідера та його основні аспекти. Психологічні засоби створення привабливого іміджу лідера. Зміст поняття «психологічний імідж організації». Сутність соціально-психологічного тренінгу як форми навчання лідерів. Психологічні аспекти забезпечення ефективної реклами, психологічна допомога в плануванні ефективної кар'єри лідера.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 14 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години (у межах л, п).*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2.

Тема 4. Основи формування ефективної команди

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин (л – 4, п – 2).*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Стратегії і стилі формування управлінської команди. Специфіка ефективної команди. Технології побудови команди. Психологічні методи посилення командної роботи

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 14 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Комунікативні процеси ефективного управління

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин (л – 4, п – 2).*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Зміст комунікативної структури організації. Основні засоби спілкування, встановлення контакту.

Організаційно-психологічні принципи переговорного процесу. Його технологічні аспекти.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 14 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 6. Ефективне управління конфліктами в організації

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 8 годин (л – 4, п – 4).*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Поняття конфлікту, основні елементи його структури і динаміки. Особливості організаційних і управлінських конфліктів. Їх класифікація. Основний зміст і технології управління конфліктами в організації.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 14 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години (у межах л, п).*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (письмова відповідь на 2 питання за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0	6	0
Робота на семінарських заняттях	0 ... 5	4	0 ... 20
Модульний контроль	0...30	-	0 ... 30
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0	6	0
Робота на семінарських заняттях	0 ... 5	4	0 ... 20
Модульний контроль	0...30	-	0... 30
Усього за семестр			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру.

Задовільно (60-74). При виконанні модульних контрольних робіт, без принципових помилок, виконано не менш ніж 50 % від загальної кількості питань. Знати зміст основних понять навчальної дисципліни. Вміти за зразком наводити приклади втілення теоретичних знань в практичну площину при виконанні практичних завдань. Вміти за допомогою викладача (додаткові, уточнюючі запитання, допомога у формулюванні думки та т. ін.) розв'язувати задачі прикладного характеру.

Добре (75-89). При виконанні модульних контрольних робіт без помилок виконано не менш ніж 75 % від загальної кількості питань. Досконало знати зміст основних понять навчальної дисципліни. Вміти самостійно наводити приклади втілення теоретичних знань в практичну площину при виконанні практичних завдань. Вміти логічно, обґрунтовано пояснювати наявність зв'язку між ними (припустимі несуттєві помилки, які студент самостійно виправляє після додаткового уточнення з боку викладача). Вміти без суттєвої допомоги викладача розв'язувати задачі прикладного характеру.

Відмінно (90-100). При виконанні модульних контрольних робіт без принципових помилок виконано не менш ніж 90 % від загальної кількості питань. Досконально знати теоретичний матеріал навчальної дисципліни та вміти застосовувати його при розв'язанні практичних завдань. Відповіді теоретично обґрунтовані, логічні, з дотриманням культури мови.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, що видані викладачами кафедри

1. Научитель О. Д. Психология управления в понятиях, иллюстрациях, комментариях / О. Д. Научитель, Ю. И. Гулий, А. В. Коцар. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2016. – 104 с.

2. Організаційна психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. / С. Б. Жарікова, О. Д. Научитель, Ю. И. Гулий, А. О. Харченко. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2021. – 77 с.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Научитель, О. Д. Психологія управління в поняттях, ілюстраціях, коментарях / О. Д. Научитель, Ю. І. Гулий, А. В. Коцар. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2016. – 104 с.
2. Савельєва В. С. Психологія управління: Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2006. - 320 с.
3. Яцура В., Хоронжий А., Жигайло Н. Психологія керівника. Навчальний посібник. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2014. – 256 с.
4. Вавдіюк Н., Ющишина Л.О. Психологічні прийоми підвищення ефективності спілкування менеджера. Стратегії та тактики поведінки в конфлікті Сучасні технології менеджменту: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. 8 грудня 2020р. Відп. ред. проф. Л.М. Черчик. Луцьк, 2020. С.333-334.
5. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи студентів. Полтава : ПУЕТ, 2018. 241 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/l_2161_63367800.pdf
6. Сегеда І. Групова динаміка та комунікації. Київ : КПІ ім.Ігоря Сікарського, 2019. 59 с
7. Психологія бізнесу та управління: навчальний посібник/Н.І.Жигайло, М.О.Кохан, Н.М. Данилевич; за ред.проф. Н.І.Жигайло.-Львів:ЛНУ імені Івана Франка, 2019. - 213 с.

Допоміжна:

1. Бодякіна Н., Ющишина Л.О. Вплив ділового етикету на комунікаційні процеси в менеджменті. Стратегії та тактики поведінки в конфлікті Сучасні технології менеджменту: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. 8 грудня 2020р. Відп. ред. проф. Л.М. Черчик. Луцьк, 2020. С.329-330.
2. Основи психолого-управлінського консультування: Навч. посіб. / За наук. ред. Л.М. Карамушки. - К.: МАУП, 2002. - 136 с.
3. Глущук О. С., Ющишина Л. О. Переговори як ефективний шлях вирішення конфліктів. Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів (м. Луцьк, 12–13 травня 2021 року). Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. С.141-143.
4. Ющишина Л.О. Рефреймінг як комунікативна техніка згладжування конфліктів. Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. 10 березня 2021р. С.433–435.